

Uitdaging voor pootgoedtelers in Canada

'Regels in Nederland zat'

Wereldwijd | Tekst en foto's: **Hendrik Begeman**

Mede door een stage van hun zoon, kwam de familie Hoogland in Canada terecht. Boeren regelen er zelf hun afzet. "Daardoor ben je veel nauwkeuriger op je product. Als je mindere kwaliteit aan de klanten levert, ben je ze kwijt", weet pootgoedteler Jan Hoogland.

Anankelijk hadden Jan en Lucia Hoogland een akkerbouwbedrijf met pootgoed in het Noord-Hollandse Anna Paulowna. Zoon Jaap werkte eind jaren 90 drie seizoenen mee op een pootgoedbedrijf in de omgeving van Edmonton, Canada. Hierdoor groeide de interesse om in Canada verder te willen. Sinds 1998 heeft de familie een pootgoedbedrijf in Alberta.

Gezin

Naast zoon Jaap, hebben Jan en Lucia twee dochters. Heidi, de oudste, werkte in Zwitserland en leerde daar boerenzoon Stefan

kennen. Die wilde ook boer worden, maar hij had een broer met dezelfde interesse. Op de ouderlijke boerderij was maar plaats voor één van de jongens. Bij het beraden over de toekomst, kwam Canada als oplossing voor dit probleem nadrukkelijk in beeld. Jan Hoogland was op dat moment 46 jaar en was de regels in Nederland zat. "Ik was wel toe aan een nieuwe uitdaging."

Vertrek

Behalve de jongste dochter Karin, stond het hele gezin achter de beslissing om te vertrekken. Ze kenden de omgeving waar hun

Jan en Lucia Hoogland hebben een pootgoedbedrijf in Alberta.

interesse naar uitging al doordat Jaap er een paar seizoenen had meegedraaid. Hij kende ten zuiden van Edmonton al wat mensen, had contact met afzetorganisaties en een beeld van hoe de zaken daar functioneerden. Desondanks bezocht de familie het gebied meerdere keren voordat ze een bedrijf kochten.

De uiteindelijke keuze viel op een bedrijf met vijf quarter sections (ongeveer 64 hectare elk), met zwarte, humusrijke grond. De laatste jaren was de grond gebruikt voor >>

In de insectenvrije kas worden per keer 20.000 planten opgetrokken.

>>> 'Regels in Nederland zat'

De miniknollen zijn klaar om te worden gepoot.

graanteelt. Ervoor werd er vee op gehouden. In de zomer van 1998 werd in Nederland alles verkocht en laadde de familie Hoogland de container. In augustus arriveerden ze op hun nieuwe stek.

Vorbereidingen

Het eerste jaar hebben ze er geen aardappelen geteeld maar enkel voorbereidingen getroffen. "Karin had het er op dat moment het moeilijkst mee. Ze was 16, kwam net van de havo en moest hier verder met een vervolgopleiding. Toch vond ze snel haar draai en heeft ze nu een eigen bedrijf dat is gespecialiseerd in het organiseren en aankleden van

evenementen", vertelt Lucia. "De jongens hadden het gemakkelijker, die stortten zich gelijk op hun werk." De eerste winter hielden ze zich vooral bezig met het timmeren van kisten voor de bewaring en voorbereidingen voor het nieuwe seizoen; het plannen en bouwen van schuren, maar ook het leggen van contacten met de handel. In Canada moeten boeren namelijk zelf hun afzet regelen. De familie Hoogland is daarom lid geworden van de EPG, de Edmonton Potato Growers. "We wilden daar lid van worden voordat we aardappels gingen telen. Het is een vrij gesloten organisatie waar je niet zo tussenkomt, alhoewel de meeste leden een

Voor het spuiten gebruikt Hoogland nu nog een typisch Amerikaanse zelfrijdende Spra Coupe.

Nederlandse naam hebben. Aardappeltelers hebben hier vaak een Nederlandse achtergrond", vertelt Jan.

Afzet

Met de EPG overlegt de familie Hoogland de prijs, het transport en ook waar en hoe de producten worden afgezet. De EPG kent de kanalen en zo proberen ze te voorkomen dat ze met verkeerde handelspartners in zee gaan. De afzet gaat naar pootgoedtelers tot ver over de Canadese grenzen. Veel gaat naar Mexico, Florida, Californië, Idaho en Washington, maar ook naar de Canadese provincies British Columbia, Ontario, New Brunswick en Prince Edward Island aan de oostkust. Op Prince Edward Island heeft de HZPC een vestiging, waarvoor Hoogland wat Nederlandse rassen in Canada probeert te promoten. De Imola van Stet en Slot willen ze onder de aandacht brengen. Dat ras hebben ze naar enkele proefvelden in de USA gestuurd.

Klantcontact

De teler in Canada heeft intensiever contact met de klant dan met de ontvanger van Nederlandse aardappelen. In de winter gaat Jaap vaak op klantbezoek. "Het mooie is dat je hier veel meer contacten hebt met je klanten, je bent meer met de handel bezig. Zo zie je ook hoe ze het ergens anders doen. Tegelijkertijd was de handel ook hetgeen we het meest moesten leren. In Nederland gaat het via de coöperatie en hoor je achteraf wat je ervoor vangt."

Enkele jaren geleden sloot Amerika de grenzen voor Canadees pootgoed. "Dan duurt het een hele tijd voordat je afzet weer op hetzelfde niveau ligt. De klanten zoeken dan naar andere leveranciers. Als dat ook goed bevalt, krijg je ze nauwelijks terug", weet Jan uit ervaring. De afzet is momenteel weer op een goed niveau.

De eerste afnemer van de nieuwe oogst is de staat Florida. De aardappelen worden daar al in september of oktober geplant, vlak na de oogst. Dat betekent dat de kiemrust kunstmatig wordt aangestuurd.

Bouwplan

De familie heeft het bedrijf uit weten te breiden naar zeven quarters. Het pootgoedbedrijf wordt gerund door Jan en Jaap. Heidi en Stefan hebben hun eigen graanbedrijf. De tijd die ze over hebben, helpen ze mee op het pootgoedbedrijf. Dat wordt geteeld in een 1 op 5 bouwplan, wat kan worden gerealiseerd door het bijhuren van land. In totaal

telen ze omgerekend ongeveer 125 hectare pootgoed. Het land waar geen pootgoed op staat, wordt gebruikt door Heidi en Stefan.

Pootgoed

Met pootgoed zijn ze klein begonnen en steeds uitgebreid. Ze kopen kleine plantjes bij een laboratorium die in een insectenvrije kas worden opgetrokken tot miniknollen. Vanuit deze knollen trekken ze dan hun eigen uitgangsmateriaal op. Na drie jaar is het pootgoed klaar voor aflevering. Heidi houdt zich vooral bezig met de teelt van de miniknollen in de kassen. In één kas staan zo'n 20.000 plantjes. Er worden twee rondes per jaar gemaakt; van maart tot juni en van juni/juli tot september/oktober. In totaal worden 130.000 miniknollen geplant, verdeeld over 100 veldjes. "Deze worden met een speciale halfautomatische pootmachine geplant en met een speciale rooier geoogst. Het grote aantal veldjes komt door de vele rassen en klassen", vertelt Jan. Hun uitgangsmateriaal is het zogenaamde pre-elite, gevolgd door E1 en E2. Pre-elite is vergelijkbaar met klasse S. In totaal telen de Hooglands nu 27 verschillende rassen. Hun meest geteelde rassen zijn de Satina en de Gold Rush.

Het pootgoed wordt gekeurd door een onafhankelijke instantie, de CFIA. Deze komt twee keer in het veld keuren. Met het afleveren ligt de verantwoordelijkheid bij de telers. Hiervoor hebben ze een cursus gevolgd en middels steekproeven kunnen ze worden gecontroleerd. "Dit klinkt sommigen erg gemakkelijk in

de oren, maar het tegendeel is waar. In werkelijkheid ben je veel nauwkeuriger op je product, want als je een mindere kwaliteit aan je klanten levert ben je ze kwijt", zegt Jan.

Groeiseizoen

Als belangrijk verschil noemt Hoogland het korte groeiseizoen. Het bedrijf zit op een hoogte van 800 meter boven zeeniveau, wat betekent dat ze in het voorjaar een maand later zijn dan in Nederland. Het gewas moet in 100 dagen groeien, waardoor er meer druk achter zit alles op tijd in de grond te krijgen. Ploegen doet Hoogland soms, maar meestal wordt het land met een cultivator voorbewerkt, waarna een rijenfrees alvast de ruggen trekt. De trekker met frees rijdt op gps. Daarna poot de Structural-snarenbed-pootmachine de aardappelen in de ruggen. "Door de ruggen vooraf te trekken, blijft de pootmachine op de glooiende percelen recht lopen. Na het pooten worden de rijen opnieuw aangerugd. Doordat de grond zo zwart is, neemt het veel zonnewarmte op en kunnen de gewassen snel groeien", vertelt Jan. Gedurende het seizoen wordt er ongeveer vier keer tegen phytophthora gespoten en een paar keer tegen luis. De druk is aanzienlijk lager dan in Nederland. Voor het spuiten gebruiken ze een typisch Amerikaanse zelfrijdende Spra Coupe die met een snelheid van 15 tot 20 km/u over het land rijdt en ongeveer 50 liter per hectare verspuist. Voor een betere indringing in het gewas heeft Hoogland nu een getrokken spuit gekocht.

Oogst

Voor de oogst heeft de familie Hoogland een nieuwe vierrijige AVR-rooier. Het grootste deel van de aardappelen (70 procent) wordt in kisten gedaan. De rest wordt losgestort in de bewaring. Voor teelt, inschuurlijnen en bewaring is veel Nederlands materiaal aanwezig. Zo is de bewaring ingericht door Omnivent en voorzien van een vernevelingsinstallatie, zodat de aardappelen tijdens de bewaring niet te veel indrogen. Het pootgoed wordt niet op maat gesorteerd, maar enkel gelezen. Aardappelen onder de 35 mm worden op het land achtergelaten, want die hebben geen waarde. Voor het afleveren geldt in de meeste gevallen 35/80 mm.

De aardappelen worden afgeleverd in een Visser-hallenvuller die de vrachtwagens van achteren vult. Om gedurende de hele winter af te kunnen leveren, zijn deze trucks niet alleen goed geïsoleerd, maar hebben ze ook de mogelijkheid om de vracht te verwarmen en op temperatuur te houden. Tot 20 graden onder nul levert Hoogland zijn aardappelen af. Is het kouder, dan vindt hij het risico te groot worden en stelt hij de levering uit. Hoogland kijkt anders tegen de Canadese teelt aan: "In Nederland keek je vooral naar de opbrengst per hectare, hier kijk ik naar: wat stop ik in de grond en wat krijg ik ervoor terug. Het verschil is dat het pootgoed hier duur is en de grondprijs laag. Als ik er een ton in stop, hoop ik er wel zeven tot acht ton weer uit te halen", besluit hij. ♦

De Structural-snarenbed-pootmachine poot de aardappelen in de ruggen.

